

Problem Besarabije.

Znova so se razbila pogajanja med sovjetsko Rusijo in Romunijo. Začela so se z namenom, da se obnove trgovske vezi med obeh državama, a so se končala že ob uvodu nad vprašanjem. Rusi so trdovratno zahtevali da se začne znova razprava o posesti te dežele; Romuni so jih zavrnili z enostavno utemeljitvijo, da je Besarabija že del romunske države in o njeni posesti je odveč vsaka nadaljnja debata.

To se ni zgodilo prvič. Vselej, kadar sejejo romunski in ruski delegati k zeleni diplomatski mizi, vsak pot se zgodi isto; ko pridejo na poglavje Besarabije — in Rusi poskrbe zato, da se to zgodi vselej — se razidejo brez uspeha.

Mi smo na to že ponovno opozarjali. Posebno pa se nam zdi to važno danes. Kajti danes je vsa ruska vnanja politika osredotočena na to, da stopi v stik s kapitalističnimi evropskimi državami v svrhu obnovitve trgovskih in sploh gospodarskih odnosov. Rusija veči ne prikriva svetu, s kakimi težavami se ima boriti v svoji notranjosti; propagandni načrti, ki so jo nekdanj silili, da je skušala vsaj na zunanji naslikati svoj položaj v čim lepših barvah, so toliko ko pokopani. Lakota je zavzela značaj največje katastrofe. V tem položaju skuša sovjetska vlada dobiti pomoč, kjerkoli je mogoče in je v tem oziru pripravljena na koncesije, ki gredu daleč čez njeno nekdanjo spravljalnost.

Značilno je sedaj, da ista sovjetska vlada v zadevi Besarabije noče napraviti nikakve koncesije. Iz tega moremo z gotovostjo sklepati, da se tudi zanjprej ne misli odreči aspiracijam na deželo, ako ne danes, tedaj še manj kdaj pozneje, ko se njen položaj zboljša.

Z boljševiskega stališča je stvar razumljiva. Besarabija je v narodnem oziru skrajno mešana dežela. Če imajo Romuni absolutno večino, je vzpričo nezanesljivosti razpoložljivih statističnih podatkov vsekakor dvomiti. Gotovo pa je, da biva v deželi poleg njih na stotine Rusov, Bolgarov, Nemcev, Židov in v manjšem številu še drugih narodnosti. Po načelu samouprave, samostojnosti in enakopravnosti posameznih narodnosti ni Rusi Besarabijo primerno preuredili, tako kakor delajo v Povolžju, v Kavkazu, v Sibiriji, povsod, kjer bivajo ljudstva pomešana. Romunom pa očitajo, da so vpeljali namesto ruske romunske prevlado in to v kapitalističnih oblikah. Pridobitev Besarabije pomeni tedaj zanje — osvoboditev dežele, socialni in narodni. Problem Besarabije ostane tedaj odprt, česar nikakor ne smemo prezreti. Kako vlogo ti morajo igrati tudi v Genovi, morda kot predpogoj, da se obnove med Evropo in Rusijo normalni odnosi, to so vprašanja, ki bi mogla tangirati pred vsem malo ananjo.

V agoniji?

Ministru prosvete je poverjena v državi najvišjeje naloge. Skrb za narodovo duševno prosveto, skrb za vzgojo narodovega naraščanja je torišče njegovega dela. Le človek z visoko duševno kulturo in tanko razvitim čutom etične odgovornosti je kos tej težki nalogi.

Pri nas v Jugoslaviji je poverjena ta naloga Svetozaru Pribičeviću, ki je bil svojčas profesor v Zagrebu.

Na našega ministra prosvete pa je padel težak sum. Protičev »Radikal« ga dolži sokrivde na umoru pokojnega Milorada Draškovića, ministra notranjih zadev. Poslanec Ivančić, Protičev pristaja in glavni urednik »Radikal« dolži Pribičevića, da je naročil umor svojega strankinega somišljenika in voditelja in se zvezel v to svrhu z anarhistom Hercigonjo. V dokaz objavlja »Radikal« pismo Hercigonje in ob enem poziva Pribičevića pred sodišče. To znači, da morajo biti v rokah »Radikal« tehtni dokazi, da nastopa glavni urednik in za njim sam Stojan Protičev tako odločno.

Ali čudno! Pribičević se izogiba sodišča, on se zadoboljuje z meglenimi praznimi izjavami, njemu zadostujejo zaupnice njegovih strankinih prijateljev Pribičević je še vedno minister prosvete in si pušča prirejati ovacije od demokratske omladine v Beogradu.

Ob priliki objave Hercigonjinega pisma je napisal Radić v svojem glasilu spomine na čase Narodnega Veća v Zagrebu. Pisci spomine na sejo z dne 20. novembra 1918 pravi, da ga je Pribičević tega dne hotel pustiti ubiti, a mu je spodletelo.

In te dni je pisala »Riječ«, glasilo hrvatskih demokratov, kjer imata glavno besedo Wilder in Pribičević, da bi se mogli i pri nas odstraniti neprijetni ljudje, ne da bi država trpela na ugledu.

Če pustimo vse to, da gre mimo nas in se zamislimo — zastaja človeku sapa.

»Radikal« dolži ministra prosvete umora pokojnega Draškovića, Radić ga dolži, da mu je stregel po življenju dne 20. decembra 1918 in se sklicuje na še živeče pričje. Te dni pa čitamo v »Riječi« poziv države, naj ono organizira s pomočjo svojega aparata politične umore neprijetnih ljudi, pri čemur istovetno »Riječ« državo z demokratsko stranko.

Minister Pribičević je po umoru Draškovića organiziral ves tisk in ves državni aparat v boju proti komunistični stranki, češ, da je ona pustila usmrtiti Draškovića, da je komunistična stranka organizirala politične umore. Takrat je napisal »Beogradski Dnevnik« članek pod naslovom »Ave Svetozare!« Cicvarić, ki je v službi Pribičevića in njegovega kroga, ki je ostro napadal Draškovića za časa njegovega življenja, je zapel slavospev Svetozaru Pribičeviću in zahteval njegovo diktatorju, ministru notranjih zadev in prosvete. Dobil je zakon za zaščito države, znebil se je 59 poslancev opozicije. »Ave Svetozare, diktator Jugoslavije!«

Vršil se je proces proti morilcem Draškovića v Zagrebu. Razprava je dokazala, da je bil to individualen čin atentatorjev. Samo sedaj naenkrat senzacionalna obdolžitve, da je oni, ki je postal Draškovićeve naslednik sokriv umora.

Vršil se tudi drugi proces proti odgovornim funkcionarjem komunistične stranke, da so sokrivi poskušenege atentata na regenta, sedaj kralja Aleksandra. Listi so prinašali poročila o procesu, ali kdo je zasledil potrditev v težkih obdolžitvah?

Med tem pa »Riječ« javno poziva na organiziran umor in to nekaznovano.

Kje smo? Ali smo med zločinci ali med ljudmi, ki leže v agoniji? Kam vodi vse to? Struna je nevarno napeta in bodočnost temna.

Bila je mlada in zelo lepa. Sands ni mogel buljiti vanjo tako hladno, kakor se mu je zdelo potreba.

»Kaj morem storiti za vas?« je vprašal.

Jedva je zinil, že je šinila ženska v oddelek in zaprla vrata za seboj.

»Neki mož je tam . . . bojim se ga!«

Dasi je bila njena vnanost mladostna in dekliska ter so besede kar bruhale iz nje, je bilo vendar nekaj čudno kraljevskega v njeni pojavi. Princese in mlade kraljice so ji morale biti podobne: visoke in sloke, z gracioznimi, visečimi rameni, vitkim vratom in nalahno vzdignjenim podbradkom, blede poltjo in velikimi, prosečimi višnjevim očmi pod oholimi obrvmi ter bogastvom rumenorjavih las, počesanih tako, kakor slikajo madone.

»Ni se vam treba plašiti,« je rekel on. »Noben možki se ne bo upal žaliti dame v vlaku.«

»Ta mož me ni žalil v navadnem pomenu besede. Toda preti mi strašna nevarnost. V Ameriki so gospodje dobri z ženskami, tudi če so jim tujci. Ako hočete, mi lahko rešite življenje — in več nego življenje. Toda pot je le ena.« Govorila je naglo in dihala sunkoma, kakor bi bila zasopla od teka. Odkraja je stala, držeč roko na gumbu vrat; nato jo je vrgel sunek vlaka iz ravnotežja in se je morala spustiti na se-

Politične vesti.

✗ Zborovanje hrvatske seljačke stranke. 26. tega meseca dopoldne je v Zagrebu priredil glavni odbor hrvatske republikanske seljačke stranke shod, kateremu je predsedoval Stjepan Radić. Nastopilo je mnogo poslancev stranke. Radić je v svojem govornu naglašal, da gre za to, da se današnji takozvani hrvatski blok pretvori v republikanski ali seljački blok in kot tak bi nastopal tudi pri volitvah. Vodstvo hrvatske republikanske seljačke stranke je doslej delovalo vztrajno in oprežno in je imelo velik uspeh. Apeliral je na prisotne, naj vsakdo zapusti za osem dni svoje posestvo, hišo ali delavnico in naj gre med narod v banovini, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji in Črni gori in naj propagira idejo in nastopanje hrvatske republikanske seljačke stranke. Povsod naj snujejo organizacije stranke. Hrvatska republikanska seljačka stranka ni navadna politična stranka, ampak se bori za splošne človeške pravice. — Ostali govorniki so večinoma poveličevali Radića. Na zborovanju se je sklenilo, naj se člani glavnega odbora razkropijo po deželi in povsod organizirajo odbore stranke. Ako se to zgodi, je končal neki govornik, potem nam je zagotovljena zmaga, kateri se bo divil ves svet.

✗ Občni zbor hrvatske zajednice. Zagrebška organizacija hrv. zajednice je imela 26. t. m. dopoldne svoje letni obč. zbor. Predloženo je bilo poročilo in se je razpravljalo o tekočih strankarskih zadevah. Iz poročil je razvidno, da šteje okroglo 100.000 članov. Za predsednika hrvatske zajednice je bil izvoljen bivši zagrebški župan dr. Stjepan Srkulj.

✗ Protestni shodi proti politiki hrvatskega bloka. Na pobudo nacionalistične omladine se je vršil v Splitu 26. februarja dopoldne velik protestni shod meščanstva proti znani sponemici hrvatskega bloka. Za predsednika shoda je bil izvoljen dobrovoljec dr. Koharić, ki je izjavil v imenu živih in mrtvih dobrovoljcev, da so oni, ki so podpisali to sponemico, zločinci. Tudi ostali govorniki so najstrožje obsojali postopanje hrvatskega bloka in izrekli da so oni, ki so memorandum podpisali, izdajice. Vsi govorniki so dejali, da je treba z vsemi silami nastopiti proti tem rušilecem državnega in narodnega edinstva. Sprejeta je bila resolucija, ki izraža ogorčenje nad osebami, ki so podpisale ta izdajniški memorandum hrvatskega bloka, ki se obrača na tuje sie v notranjih vprašanjih naše države. Resolucija obsoja tudi misel, da se nezadovoljstvo enega dela naše države izloči z amputacijo tega dela od narodne celote. Meščanstvo mesta Splita izraža zase in v imenu vse Dalmacije svoje

ogorčenje, da se med izdajicami, ki vodijo zavedne mase Jugoslovenov iz Hrvatske in Slavonije, nahaja tudi Dalmatincev dr. Mate Drinković, katerega so Jugosloveni Dalmacije izvolili, da služi narodu v narodni skupščini in da zastopa edinstvo naroda in nedeljivost Jugoslavije. Shod je potekel brez incidentov in se je zaključil ob vzkljkanju kralju, vojski in narodnemu in državnemu edinstvu. Tudi v Solinu je bil 26. t. m. dopoldne protestni shod proti sponemici hrvatskega bloka, na katerem so zborovalci v ogorčenih besedah protestirali proti izdajniškemu delu hrvatskega bloka. V tem smislu je bila sprejeta tudi resolucija. Shod se je zaključil z navdušenimi vzkljki kralju in Jugoslaviji.

✗ Konec vadne krize v Italiji. Italijanska vladna kriza se je rešila. Novi kabinet je sestavljal De Facta, ki je bil dvakrat finančni minister, enkrat pa tudični minister. Njegovo ministristvo je koncentracijsko; v njem bodo zastopane vse stranke, razen fašistov. Facta prevzame tudi notranje in zunanje zadeve. Vpranjanje, ali se Rusija prizna, je odvisno le od Rusije same in od njenega zadržanja na genovski konferenci.

✗ Popoln sporazum med Anglijo in Francijo. Ministrski predsednik Lloyd George je izjavil v porazgovoru s posebnim poročevalcem Reuterjevega urada po svojem povratku iz Boulognea, da se je pri razpravi z ministr. predsednikom Poincarejem dosegel popoln sporazum. Razmotrivala sta v glavnem o konferenci v Genovi in o vprašanjih, ki se bodo na tej konferenci obravnavala. Vprašanje, ali se Rusija prizna, je odvisno le od Rusije same in od njenega zadržanja na genovski konferenci.

✗ Iz Švice, izgane osebe Karlova dvora. Zvezno pravdnistvo priobčuje listo članov bivšega dunajskega dvora, in oseb, ki so stale v službi bivšega cesarja Karla, ki so bile na podlagi člena 70 zvezne ustave izobčene iz Švice. Lista obsega nastopnih 20 imen: Nadvojvoda Maks, nadvojvodinja Marija in Jožefa, Marija Annunziata in Marija Terezija, dvorni župnik Seidl, grof Waldemar Ledochowsky, fregantni kapitan Emmerich von Schonta, kapetan Karl pl. Bergmann von Hohensalzburg in njegova žena Elza, generalni ravnatelj Bruno pl. Steiner-Walmond in njegova žena Irina, legacijski svetnik Borovicini in njegova žena, poslaniški ataše Demeter baron Hye, legacijski svetnik Adalbert pl. Glac, sekcijjski načelnik dr. Albin Schager-Eckartsau, Johann (Janos) Aller, tudi Adler, trgovec Oswald Farkas, letalski voditelj Wilhelm Zimmermann iz Dessau in bivši konzul von Fischer-Ankern.

Časopisni glasovi.

»Slovenec.« Vse opozicijske stranke, ki obsojajo današnji vladni režim, so po demokratskem receptu postale protidržaven element. Vendar požkus, obhiliti opozicijo z blatenji o protidržavnosti, se ni posrečilo. Ljudstvo je spregledalo in se nezadovoljstvo še vedno bolj širi. Kakor vse kaže, bo v dohodnem času ostal edino še minister Pribičević s pečico demokratskih priglajencev v vseh pokrajinah na vzvišenem piedestalu državotvornih elementov.

»Jutro.« Ali je uradniško vprašanje definitivno rešeno? Gotovo ne. Doseženi je delni uspeh, ki gotovo zaostaja za upravičeno zahtevami razmer. — Draginski problem se ne rešuje z nemogočimi teorijami in samimi obtožbami. Mi smo opetovano

opozorili na kardinalne napake naše finančne in splošne gospodarske politike in potrudili smo se, najti konkretne predloge, ki se dajo spraviti v sklad z realnostmi agrarne države. — Finančni minister Kumandni je izjavil, da pripravlja revizijo naše izvozne politike. S tem bo mnogo doseženo, toda ne vse.

»Slovenski Narod.« Pravi, da se mero-dajni krizi čisto nič ne zavedajo, da tirajo državo s svojo nepravidno in brezglavo politiko naravnost v prepad. Z novim zakonom o pobujanju draginje, so se življenske potrebine le podražile. Takšne razmere so nevdružne in ako se v dohodnem času koronito ne izpremenijo, se bo državna zgradba jela majati v svojih življenskih temeljih. Ljudstvo hoče živeti, hoče kruha. Dajte mu

ste se zakesnili. Obdržite ta oddelek, jaz pa vzamem drugega. To — to bi lahko storil.«

»Ali hočete? Res?« je dehnila.

»Da. Hočem.«

Skoraj žalostno je rekel to, misleč si: »Prebrisana nova zvijača! To ti je lep način, da dobiš brezplačno spalnico za vso pot iz Albuquerque v Čicago.«

»Zdaj pojdem venjak in uredim stvar z izprevodnikom,« je obljubil.

»Domeniva se glede bajke. Vstopili ste pravkar v Albuquerque, ne?«

»Da. Zadnje minuto, preden se je vlak odpeljal. Dobila sem spalni prostor v tem vozu. Mislija sem, da sem varna in je vse v redu zame. Tedaj pa zagledam moža . . . ne tistega, ki sem se ga nadejala, marveč hujšega. Bil je v sosednem vozu, ne v tem. Videla sem ga stati tam. Gledal je neke dame, ki so šle skozi. Ena je imela globoko žalno obleko in krepast pajčolan. Morda je mislil, da sem jaz. Obrnila sem se in planila semkaj. Vaša vrata so bila odprta in vi . . . ste se mi zdemi mož, ki morem zaupati vanj. To je vse.«

»A vaša prtljaga?«

»Prtljage nimam . . . Namreč . . . mudilo se mi je.«

»Na kakšno ime ste si rezervirali prostor?«

»Miss Reverley White. White ni moje pravo ime. Reverley je . . . eno izmed mojih imen. Več vam ne morem povedati.«

ga in še le ko bo narod nasičen, delajte s njim politične eksperimente.

»Novi čas.« Vlada izvaja naredbe, obredbo, odloke in ukaze, a te papirne bombe zaležejo toliko kot nič. Tako se je zgodilo tudi z najnovejšim zakonom o pobujanju draginje. — Dne 15. febr. bi morala naša finančna uprava izplačati obresti od 4 in pol odstotnega državnega posojila. Teža pa naše finančno ministristvo ni storilo in ni izplačalo obresti državnega posojila. Ni čuda, da potem v inozemstvu pada naš kredit. Jasno je, da bi takih napak v finančni politiki ne delali niti analfabeti. —

Gospodarstvo.

✗ Bogastvo Romunije. Izmed vseh evropskih držav je najbogatija izšla iz vojne Romunija, ki je danes najbolj cvetoča država. Velikost države se je skoraj podvojlila, a prebivalstvo se je pomnožilo od 7 na 16 milijonov. Odkor je Rusija odrekla, se smatra Romunija za žitnico Evrope. Nedavno si je država izposodila iz Švice 40 milijonov frankov, ki jih povrne z živili, v prvi vrsti s pšenico. Največje važnosti pa je produkcija petroleja. Lanje producirala 9 milijonov sodov olja, v prihodnjih treh letih pa upa ameriški trust »Standard Oil Co.«, ki vodi produkcijo, da bo romunski vrelce tako razširil in izpopolnil, da bodo davjali do 20 milijonov sodov olja na leto.

✗ Zakon o zaščiti delavstva. Zakonodajni odbor je odobril načrt zakona o zaščiti delavcev, ki določa razdelitev podjetij po kategorijah, dalje delovni čas ter reguliranje dela o praznikih. Za industrijska in rudarska podjetja je določen osemurni delovni čas; kot industrijska podjetja se smatrajo le tista, ki zaposlujejo najmanj 15 delavcev. Za ostala podjetja velja 8- do 10 urni delovni čas; delovni čas v tej podjetjih določa ministristvo za socialno politiko v sporazumu z ministristvom trgovine in industrije po zaslišanju trgovske in obrtniške ter delavske zbornice. Poleg reguliranja delovnega časa odloča ministristvo za socialno politiko tudi o času odpiranja in zapiranja delavnice tako ob delavnikih kakor tudi ob prilikih raznih narodnih in konfesionalnih praznikov. Da se bodo mogle vpoštevat pri reguliranju delovnega časa krajevne potrebe in želje prebivalstva, skljuje pokrajinska uprava v najkrajšem času zastopnika trgovske in obrtniške zbornice, dalje zastopnike delovskih organizacij kakor tudi druge zainteresirane faktorje, katerih naloga bo, da se izjavijo glede uvrstitve podjetij v kategorije, po katerih se ravna delovni čas, dalje kako bi se v vsakem poedinem znesku moralo regulirati odpiranje in zapiranje obratov, dalje ob katerih narodnih in konfesionalnih praznikih, razen nedelje bi bilo potrebno popolnoma ustaviti v vseh podjetjih, dalje v katerih krajih naj bi se dovolil izjemno dveurni delovni čas ob nedeljah in končno kako postopati tam, kjer so nedeljski ali prazniški semnji, ker zakon o zaščiti delavstva ne predvideva izjeme za dovoljevanje dela ob nedeljah in navedenem slučaju. V vseh večjih podjetjih ostane torej dosedanja osemurni delovnik neizpremenjen. Delovni čas se more podaljšati v rudarskih podjetjih dnevno za eno uro, a v drugih dnevno največ za dve uri, če se odloči štiri petine delavstva s tajnim glasovanjem za podaljšanje.

Naročajte in širite „Jugoslavijo!“

C. N. in A. M. Williamson:

Cesaričini biseri.

Prosto po angleščini priredil M. V.

I. POGLAVJE.

Dekle v njegovi spalnici

ROGER SANDS je imel jeklene-sive oči, nad katerimi so se malone stikale ravne, nizko začrtane obrvi, goste črne lase, na sencih izlahka pomešane z srebrom, in gladko obrto brado, ki je bojevitvo štrlela naprej. Zdel se je triji od železa. Večina ljudi, ne izvzemši žensk, ga je imela za takšnega. Tudi sam je menil, da je trd kakor žebelj, in se je košatil v svojem oklepu — malokdaj pa bolj nego tistega septembra dne, ko je počival v vozu »Santafeske delniške železnice«, vračaje se z orjaške pravde v Kaliforniji nazaj v Novi York. Toda vreme je bilo vroče, in Sands je bil pustil vrata svojega spalnega oddelka odprta. Vse, kar je sledilo, je bilo posledica tega dejstva.

Nenadoma mu je udaril v nosnice parfum; vzdignil je oči ter zagledal žensko, ki je bolj omahovala nego stala pri vratih. Videč njegov pogled, se je hotela umekniti, a je vendar ostala.

»Oh, dajte, pomagajte mi! je dejala.«

»Dobro. Strežaj bo oskrbel toaletnih potrebščin za mojo sestrično, ki ji moram varušiti od Albuquerque do Chicaga; bolna je in toliko da ni zamudila vrata. Jestvi vam bo nosil v oddelek, ker od slabosti ne morete nikamor.«

»Baš tako bi vas prosila,« je rekla ona. »Ali morem zaupati strežaju?«

»Strežaj me pozna. Bojite se,« je povzel, držeč roko na vratih, »da ne bi človek, ki ga nočete srečati, poizkusil vseh sredstev, da pride do vas?«

»Da. Ako bo pretikala po vlaku in me ne najde — uverjena sem, da me išče že zdaj — si pač ne bo mogel misliti z gotovostjo, da se vendarle vozim, toda odnehal ne bo kar tako. Do smrti vam bom hvaležna — «

»Tolažbe ne potrebujem. Kaj mi še naročite, preden vas pustim samo?«

»Ničesar več. Pač . . . nekaj. Ali mi hočete spraviti majhne, prav majhne reči? Ne upam se je imeti pri sebi, ako bi se zgodilo kaj nepričakovanega.«

Sands je pokimal.

»Pod obleko jo imam,« je pojasnilo dekle. Za hip mu je obrnila hrbet, nato pa, zapenjaje si z eno roko bluzo, mu je pomolila v drugi dolg in debel ovoj; bil je brez naslova in zapečaten s tremi zlatimi pečati. Roger ga je vzel.

(Dalje.)

Dnevne vesti.

— **Naše cenjene čitatelje** opozarjamo na novi podlistek »Cesarčini biseri«, ki ga pričujemo z današnjim dnem pridobevati.

— **Zigovanje obveznic predvojnih engajžiranih dolgov bivše avstro-ogrške monarhije.** Generalna direktorja državnih dolgov je objavil D. br. 17668 z dne 24. novembra 1921 pozvala naše državljane, da prošnjam za protest zoper zigovanje njihovih obveznic predvojnih engajžiranih dolgov bivše avstro-ogrške monarhije, ki se nahajajo na ozemlju avstrijske republike, po republiko Avstriji, prilože tudi potrdilo o državljanstvu (domovinski list). Ker stranke v mnogo primerih niso predložile prošnje v zmislu objave ali pa prošnjam niso priklopile potrdila o državljanstvu, je potrebno, da najdlje do 5. marca t. l. dostavijo neposredno poslanstvu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na Dunaju (Wien I. Seilerstätte No. 30): 1. Potrdilo o državljanstvu, 2. da v dopisu označijo točno številko depozitne listine, številko strani (folija) za vsako banko, kjer se nahaja depozit. Po možnosti naj se predloži točni prepis potrdila o depozitu. Prošnjo, s katero se predloži potrdilo o državljanstvu in druge podatke se mora opremiti s predpisanim kolkom. V prošnji naj se sklicuje na poprejšnje priloge.

— **Za naše prške dijake** je nakazalo naše ministrstvo 10.000 Din kot prvo pomoč. Denar se je poslal našemu prškemu poslaniku g. dr. Vošnjaku.

— **Za izenačenje dijaških stipendij** se vrše pogajanja med prosvetno in finančno upravo. Izenačenje pa bo mogoče izvršiti šele v prihodnjem proračunu.

— **Represalije napram Madžarski.** Naše poslanstvo v Budapešti je ustavilo vizum za potne liste madžarskim državljanom in kot odgovor na razne šikane, ki jih delajo madžarske oblasti jugoslovanskim potnikom.

— **Največji trpin** so in ostanejo, ako se tudi res kudej izplačajo draginske doklade, državnih slug različnih kategorij. Lani se jim je odvzelo od mesečne plače 35 K, nove draginske doklade, ki pa še vse vinko v zraku, predvidevajo za te državne uslužbence dnevni približek celih — 80 par. Na račun teh hudočinskih doklad pa že danes očitajo razne branjčke in trgovci drž. slugam masne dohodke. Naj bi nevoščljivci zamenjali z njimi položaji.

— **V Slovenjgradu** se je poročila gostilničarka v hotelu »Beograd« gđ. Julka Urbanec iz znane narodne rodbine v Ribnici na Pohorju z g. Hinkom Vidmarjem iz Ruš. Bilo srečno!

— **Cehi za koroške Slovence.** Preteklo soboto je prišla na Dunaj deputacija koroških Slovencev, ki sta jo poslala češka poslanca Klimeš in Machat k zveznemu kancelerju, dr. Schobru, kateremu so Slovenci predložili svoje zahteve glede šolskih in kulturnih vprašanj.

— **Časopisje v Pragi.** V Pragi izhaja danes 770 časopisov in sicer 673 čeških, 83 nemških, 4 madžarski, 4 ruski, 3 francoski, 3 v esperantu in 1 angleški časopis.

— **Madžarska špiounija.** V Zomboru je izsledila policija tajno podzemsko telefonsko centralo, ki sta jo ustanovila neki Hofmann in Pinter ter bila v stalni zvezi z madžarskim generalnim štabom.

— **Jutra se oglašajo zaradi naše Slovencev.** Saj izgleda tako iz »Jutrovega« odgovora na podlistek za našo lepo slovensko. Našega podlistka ni narekavala morda politična animoznost, pač pa nešteto-krat ugotovljeno dejstvo, da ravno »Jutra« doslovno pač slovenski jezik z nepotrebnimi tuljankami iz službene srbsčine. Kadar se bo »Jutra« v tem oziru pobojšalo, bomo drage volje tudi to priznali. Tega pa ne pričakujemo, ker nam je znano, da je urednik »Jutra« pred nedavnim zadrževal, kako je vesel, da ne zna dobro slovenskega, da mu ne bo treba tega jezika poznati.

— **Tiskarski škrat.** V podlistku »Za našo lepo slovensčino« v 47. števil. našega lista naj se pravilno bere: »sustavno izpodiranje« mesto »postavno izpodiranje«. In »iz srbskih časopisov« mesto »iz šolskih časopisov« in dalje »pa niso morda osamljeni pojavi« mesto »za niso itd.«

— **Učiteljske zbornice.** V Beogradu se zadnje čase bavijo z ustanovitvijo učiteljske zbornice, ki bi naj prevzela imenovanja in premeščanja učnih moči ter oddajala svoje mnenje v vseh strokovnih vprašanjih.

— **Za pobiranje spolnih bolezni** sprejme nemški državni zbor prihodnje dni poseben zakon.

— **Oboževanje Habsburžanov v Nemčiji** se je pokazalo ravno s tem, da je bila v berlinskem panoptiku zadržana zibel cesarja Jožefa II. za 11.200 mark.

— **Mortica bivšega španskega ministrskega predsednika Forta in Conceptionja** je nemška vlada izročila Španiji.

— **Pod Madžarsko hočeta priti** Fridrik Habsburški in knez Esterhazy, ki sta zaprosila pri obeh komisijah, naj se njuna posestva v Burgenlandu prisodijo Madžarski.

— **Zdravstvena šola v Londonu.** Uprava Rockefellerjeve ustanove je sporočila angleški vladi, da zgradi in opravi v Londonu za 2 milijona dolarjev zdravstveno šolo s pogojem, da bo angleška vlada skrbela za učno osebje in za zadržavanje sploh. Angleška vlada je ponudbo hvalježno sprejela.

— **Naša povodna letala.** Te dni je naša mornariška komisija v Kotoru zopet prevzela pet novih italijanskih povodnih letal. Sedaj ima naša mornarica 40 povodnih letal, ki so vsa izdelana v Italiji.

— **Zaradi odprave sekvistrov** so se pogajanja med Avstrijo in Jugoslavijo zopet prekinila, da dobe avstrijski delegatje nova navodila od svoje vlade.

— **V svrhu regeneracije ribjih voda in povzdigje ribarstva v Sloveniji** bo Pokrajniska uprava, oddelek za kmetijstvo tudi leto oddajal postavljen zarod iz ribjega valiča na Bledu, ko postane sposoben za izpuščanje v proste vode. Cena 35 Din. za 100 zaroda loco Bled. Ker je množina zaroda omejena, sprejema oddelek za kmetijstvo naročila samo do 20. marca 1921.

— **Izjava.** Prejeli smo in pričubujemo: Savno uredništvo! Znanci so me opozorili na ne baš prijeto dejstvo, da se spravlja moja oseba vsled napačnih poročil jugoslovanskih listov v zvezi z večmilijonskim sleparstvom, izvršenim od nekoga Carla Sniderschica v škodo neke zagrebške banke. Dotična poročila mi žal niso na razpolago, zato ne vem v koliko smem prizadet. Ne glede na to pa smatram za potrebno izjaviti, da nisem z omenjeno afero v nikakoli, niti v posredni, niti neposredni zvezi; da mi je dotični »gospod« v vsakem oziru absolutno nepoznana ličnost in da me oblasti sploh niso zasledovale tem manj seveda aretirale. Ugotavljam tudi, da ni Carlo Sniderschik dijak, slušatelj višjega inštituta za gospodar-

— **Revolucija v Trstu.** Ta Sniderschic se kakor posameznik naknadno iz tukajšnjega lista »Il Piccolo« z dne 14. t. m. ni v Zagrebu niti predstavljati kot Francesco Perich, temveč kot Francesco Persich, vlad česar mi je še bolj neumljivo, kaj je povzročilo ta »eror in persona«. V Trstu, 25. februarja 1922. Z odličnim spoštovanjem Franjo Peric.

— **Goljufija s čeki.** Tekom meseca februarja je prišel neki, baje trgovec Renato Molteni v dunajsko »Italo-Wiener-Kreditbanko« in prodal tam več cirkularnih čekov banke Comerciata Italiana v vrednosti 170 tisoč lir. Kot protivrednost je imenovani dobil približno 45.000.000 avstr. kron v gotovini in en ček za Dresdener banko v Berlinu za 500.000 dr. mark. Cirkularni čeki, kateri so se vpsalili v Milan, so bili spoznani kot ponarejeni. Goljuf Molteni Renato je izgubil brez sledn. Oškodovana banka je za onega, ki goljufa izsledil razpisala 1 milijon avstrijskih kron in 10 odstotkov od zaplenjenega zneska.

— **Umri je v Starem trgu pri Slovenjgradu** kapitan g. Al. Mešiček, član vseh narodnih društev. R. l. p.!

Ljubljana.

— **Poziv.** Komisija za ocenjevanje gradbenih načrtov za upravno poslopje delavske nezdne zavarovalnice in okrajne bolniške blagajne v Ljubljani je dovršila svoje delo. Pri preamnatnem gradbenem načrtu z naslovom »MCMXXII« ni bilo najti zapletenega ovojja s pravim imenom in naslovom projektanta. Prosimo dotičnega g. projektanta, da dopolnje najkasneje do 7. marca t. l. na gradbeni odesk delavske zavarovalnice in bolniške blagajne v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 3. v zapечатem ovoju svoje pravo ime in naslov. — Ocenjevalna komisija je pripravila v nakup načrte pod geslom: »Zavarovane, »Oto« in »Resno delo«. Dotične g. projektante prosimo za izjavo (do 7. marca t. l. na označni naslov) če v nakup dovolijo. Ta izjava opravičuje komisijo, da odpre zapечатene ovoje z imeni in naslovi.

— **Mestna aprovaizacija** ima še nekaj jaje v zalogi. Komac stane 7 K.

— **Preganjane draginje.** Pred sodiščem je bil obsojen mesar P. na en dan zapora in na 500 din. globe, ker ni imel v mesnici označenih cen. Istotako je bil obsojen trgovec Schmidt na en dan zapora in 500 din. globe, ker ni imel v izložbi označenih cen. Mlekarija Framja Božič iz Dobrove je bila obsojena na 14 dni zapora in 250 din. globe, ker je decembra lanskega leta prodajala mleko liter po 10 kron.

— **Dva zagoneta smrtna slučaj.** V nedeljo je v baraki na glavnem kolodvoru padel v nezavest sprevodnik Ivan Kladičnik, v pondeljek zjutraj pa zavrtač Jernej Maružel. Oba so takoj prepeljali v bolnico, kjer pa sta kmalu umrla na znakih zastrupljenja. Vrši se preiskava.

— **Artačija.** Radi hudodejstva nenaravnosti je bil aretirani neki Ivan Germ.

— **Stavba.** Pri Slovenski stavbeni družbi (preje Keršič) je pričelo 28. februarja stavkati 40 delavcev.

— **Tatvini.** Franciški Ramovš v Florjanski ul. je bilo ukradeno razno blago v vrednosti 5500 kron. Jožefi Kožuh pa razne oblike v skupni vrednosti 22.290 K.

— **Tatvini.** Dne 28. februarja je neznan tat ukradel soprog sodnega svetnika Mici Pernušovi na Vodnikovem trgu papirnato denarnico z enim predalom ter vsebino 360 kron. — V noči 21. februarja so pokradli neznan tatovi Matildi Avramovi raznega perila oblike in več drugih stvari v skupni vrednosti 25.000 dinarjev.

Ljubljanska porota.

— **Rop na Vrtniki.** Včeraj dopoldne so se nadaljevale protne razprave pod predsedstvom svetnika Pernušovi. Državno pravništvo je zastopal državni pravnik dr. Ogonik. Kot prvi je prišel na vrsto slučaj Ivana Pucelja, roj. 1896 v Ljubljani po poklicu mehanik, ker je 24. oktobra 1918 kot vojaški begunec napadel Amalijo Marošičevo in ji v neki veži s silo vzel knjižico s 300 kronami. Po ropu je pobegnil v Italijo; a se zopet vrnil v Jugoslavijo na kar je bil novembra lanskega leta aretirani v Ribnici. Obtoženca je zagovarjal dr. Novak. Po zaslišanju prič je senat stavil porotnikom 2 vprašanja in sicer prvo radi ropa, drugo pa radi tatvine. Porotniki so potrdili vprašanje radi ropa z 9 proti 3 glasovi, vsled česar je bil Pucej obsojen na tri leta težke ječe, poostrene vsak mesec enkrat s postom in trdim ležiščem in vsakega 24. oktobra s samotnim zaporom. Preiskovalni zapor se Pucelj ni vstel v kazen.

— **Rop v kranjski okolici.** Franc Gregorc roj. 1901 v Sp. Belji je dne 1. novembra 1921, glasom obtoženec napadel ozir. oropal berača Jožefa Marna ter mu odvzel 2 bankovca po 10 din., 1 bankovec po 5, tri po 1 in devet po pol dinarja in nekaj drobiča. Gregorc je zagovarjal s tem, da mu je Marn v vinenosti raztrgal verižico žepne ure in da mu je radi tega vzeli denar. Obtoženca zagovarja dr. Kokalj. Po zaslišanju prič je stavil senat eno glavno vprašanje glede ropa, katerega so le-ti soglasno zanikali, na kar je sodni dvor izrekel oprostilno razsodbo.

— **Nevaren vlomilec.** L. 1902 v Ljubljani roj. trgovski pomočnik Jos. Omerza je bil radi tatvine že trikrat predkaznovan in sicer zadnjič pred ljubljansko poroto na 1 leto ječe, z katere je prišel šele 12. maja 15. l. Dne 5. decembra lanskega leta je vplnil v stanovanje Marija Sirca v Količev ter odnesel razne zlatine in vrednosti 2.100 kron, katere je prodal po večini v Zagrebu nekemu židu za 3000 kron. Nato se je potepal po Bosni in 20. januarja t. l. je prišel odgonskim potom v svojo domovino občino v Žužemberk. Že 21. januarja jo je popihal v Ljubljano ter okrog 7. ure zvečer vplnil v pisarno Josipa Vidmarja, Pred Skofljo, kjer je iz blagajne odnesel 98.181 kron, dragoceno zlato uro in 2 srebrni kroni. Po bogatem plenu je šel k »Beli volku«, kjer je popil en četrt vina, nato pa se skušal z izvoščikom odpraviti v Zagreb. Pri tem ga je prišla policija in tako je prišel v roke pravici. Obtoženca zagovarja dr. Fetičič. Jos. Omerza priznava svoje zločine. Po zaslišanju prič Jos. Vidmarja je stavil senat porotnikom eno glavno vprašanje, glaseče se na tatvino in sicer: tatvina nad 1000 kron, nad 4000 kron in nad 40.000 kron. Porotniki so potrdili soglasno vprašanje tatvine nad 40.000 kron. Na podlagi tega krivdoreka je senat obsodil poštevalno očajševalne okolščine, na 3 leta težke ječe z enim trdim ležiščem in enim postom mesečno menjajoče in na povračilo 9.000 kron oškodovanki Mariji Sirca.

Maribor.

— **Ljudska univerza.** Prihodnji petek ob 8. uri zvečer bo predaval g. docent dr. Matko o predmetu: Sredstva človeškega organizma v obrambi proti obolenju.

— **Mariborska porota** začne s pomladanskim zasledenjem dne 6. t. m. ter bo precej kratka. Dne 8. marca pride na vrsto zloglasni carinik Nepomucky zaradi poverbe.

— **Dijaški kuhinji** je daroval tovarnar V. Freund znesek 4000 K.

— **Paroka in smrt.** V soboto se je poročila trgovka gđ. Ivanka Weigl z g. Ivanom Antolčem. Drugi dan pa je umri nevestin oče g. Ivan Weigl, nadučitelj v p.

— **Vsled pogorelega Franzlovega mlina** je nad 150 delavcev in 20 uradnikov brez službe.

— **Splašeni konji.** Fr. Wagner iz Svečine je pustil pred hotelom »Pri zamorcu« vprežena konja brez nadzorstva. Konja sta se splašila ter zdrljala proti Glavnemu trgu, kjer sta razbila izložbeno okno Weltove cvetličarne ter povozila 19letno gospo Milko Molnarjevo, ki si je zlomila nogo, da so jo morali prepeljati v bolnico. Wagner bo moral plačevati visoke odškodnine.

Celje.

— **Organizacijski odesk NSS** za celjsko okrožje ima v petek 3. marca sejo v društvenih prostorih v gostilni Wilson ob 8. uri zvečer. Radi važnosti in nujnosti zadeve se pozivljajo člani, da se seje zanesljivo udeležijo.

— **Iz telovadnice celjskega Sokola.** Telovadne ure za članstvo so se določile naslednje: člani vsak torek, četrtek in soboto od 8. do 9. ure zvečer, članice vsako sredo in petek od pol 7. do pol 8. ure zvečer. — Telovadne ure za deca (do 14. leta) in za naraščaj (od 14. leta naprej) so se določile naslednje: trgovsko obrtni naraščaj v pondeljek in petek od pol 8. do pol 9. dijak sredo in sobota od 5. do 6. ure, moška deca v pondeljek, torek in četrtek od pol 5. do 6. ure, ženska deca v sredo in petek od pol 4. do 5. ure pop.

— **Sokolska maskerada** minulo nedeljo v celjskem Narodnem domu je bila lepa prireditev letošnjega predpusta tako glede slikovitosti mask, kakor glede valovanja velike množice občinstva, ki je siljano dokumentiralo svojo ljubezen in spoštovanje do našega Sokola kot nositelja sokolske misli v celjskem okolišju.

— **Za upravniška invalidiškega doma** je imenovan g. Ivo Metlika, dosedaj računski revident pri pokrajinski upravi v Ljubljani.

— **Pravica uporabe grobov na mestnem pokopališču,** ki je bila kupljena pred 20 leti, je glasom pokopališkega reda mestne občine celjske ugasnila. Stranke, ki imajo na omenjenem pokopališču grobove in jih hočejo še vnaprej obdržati, morajo plačati tozadevne pristojbine do 15. marca t. l. pri mestni bagajni. Po preteku tega roka bo mestna občina prosto razpolagala z grobovi in na njih stojecimi nagrobnimi spomeniki. Pristojbine za obnovitev za nadaljnih 20 let znaša: za rodbinski prostor 160 K, za grobove odraslih 40 K, za grobove otrok 20 K.

— **Smrtna kosa.** Na Savinjskem nabrežju je umrl zasebnik Anton Hoppe v 80. letu starosti. — V bolnici je umrl davč. iztirjevalec v pok. Janez Romih star 52 let.

— **Pogrešana deklica.** Antonu in Ani Terglav iz Bukovegažlaka je odšla neznanu kam hčerka Dorica. Hodila je v šolo šolskih sester v Celju. Med poukom je odšla, rekoč, da jo boli vrat in se od takrat še ni vrnila domov. Sumi se o kaki nesreči, ali pa, ker je deklica močno razvita, da jo je kdo kam zvalil. Pogrešanika je za svoja leta precej močna, velika, okroglega obraza, rdečih lic, kostanjevih las. Nosi temno plavo krilo, rjav dolg plašč in visoke čevlje. Če bi kdo kaj vedel, naj sporoči staršem v Bukovžlak št. 38.

— **Prijavni urad celjske poliete išče:** Emila Kavčiča, ki je bival v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 1; Marijo Zel, ki ima nečakinja v Količih št. 19; Justino Cmerman, ki bi naj bivala na Glavnem trgu 15; Franca Sirko, ki ima znanje v Mariboru; Jakoba Leskošek, ki ima prijatelja Franca Krizanca v Ljubljani; Antonijo Orešnik, ki ima trgovske zveze s tvrdko »Alko« v Ljubljani.

Ptuj.

— **Predrzno nastopanje ptujskih Nemcev.** Na dan 22. februarja 1922 je razpisal ptujski »Männergesangverein« svoj »Ball auf der Alm« v društvenem domu v Ptuj. Prud šestimi ali osmimi meseci se je pokrajinski vladni postal dopis z haličev, da se te »Männergesangvereine«, katerega so tukajšnji Nemci kot čisto nedolžno pevsko društvo označili, razpusti in sicer radi tega, ker so na magistratu našla spomenica bivšega Orničevega občinskega odbora z lastnoročnimi podpisi, v kateri je to društvo imenovano kot prvo bojno društvo za germanizacijo mesta in okrajev in ni torej kulturnega, nego samo političnega značaja. Sodno legaliziran prepis te spomenice se je postal pokr. vladi v Ljubljano in ni bil rešen. — Dne 22. febr. 1922. se je vršila zaroka našega kralja z bodočo kraljico. Naši Nemci so vedno povdarjali, da so naši državljani. Ob vsaki priliki v Ptuj, ako se je stopilo kakšnemu zagriznemu Svabu na rep, je zavpil, da je naš državljan. In čudite se čudom — ob taki slovesnosti, katero mi Slovani smatramo za družinsko, ker je naš sedanjí kralj, kralj naroda, so svojo državotvornost Svabi popolnoma pozabili in pod proteklojo nemških članov socialno demokratske stranke je imelo mesto razobešene zastave samo na uradnih poslopih — zato pa Nemci svoj »Ball auf der Alm« kamor so prišli kazat svoja naga kolena in žulje na stih, kadar klečeplazijo v Ljubljani in pri drugih uradih, da potem slobodno prirejajo svoje vsenemške prireditve. Vprašamo pokrajnisko vladu v Ljubljani, ako je res izgubila ves interes na naših obmejnih pestojankah, kje leži isti akt in kdo je kriv, da se ni rešil, ker bi prej imenovano društvo ne moglo prirediti enake in slične zabave. Istočasno pa opozarjamo vse narodno zavdujoče se prebivalce mesta Ptuj, da se sirnejo v edno fronto proti grozeči nemški nevarnosti. Opazili smo namreč, da so vse nemške prireditve le sestanki vseh Nemcev južne Štajerske, ker so na to zabavo prišli Nemci iz Celja in Maribora v vlakom in avtomobilu. — Pokrajniski vladi je lahko še eden prepis spomenice na razpolago, ako se je prvimi, čemur bi se mi zelo čudili — izgubili. Gospodje pri vladi, ne ubijajte našemu ljudstvu narodnosti s paragrafi, davki in draginjo, marveč glejte, kako plačujejo vse državne davke Nemci — milijonarji, kateri imajo te milojne od uboga izžetega našega ljudstva — in ljudstvo vam bode tisočero hvaležno.

Koroško.

— **Podražne vožnje po železnih.** Iz Celovca v Borovlje velja vožnja 216 K, v Piliburk 360 K, v Gradec 2112 K, na Dunaj 3 tisoč 168 K. Vožnja z brzovlakom na Dunaj in nazaj pa velja malenkost — 38,848 K.

— **Slovenska poslanca provročila nesklepnost koroškega deželnega zbora.** Deželni zbor je zadnje čase razpravljal o novem volilnem redu. Nemške stranke so hoтеле prepeljati volilno dolžnost, čemur pa so se uprli soc. demokratje. Ker sta se slovenska poslanca odstanila, ni imela nobena protisocialna stranka večine, se je moral deželni zbor odgoditi.

— **Nemška mestna hranilnica v Piliburku** je izdala popolnoma slovenske lepake, na katerih vabi slovenske kmete k vlaganju in k zamenjavi naših dinarjev.

Primorje.

— **Za ustanovitev »Dijaške Matice«** je začelo delovati slov. akad. ter. društvo »Balkan«.

— **Vojaška služba** v Juljski Benečiji je določena, kakor v celi Italiji sploh, na 2 leti, toda kmalu se bo v rimskem parlamentu razpravljalo o novem zakonu, po katerem bi se naj vojaška služba znižala na 8 mesecev. V kratkem se bodo vršili vojaški nabori ter bodo potrjeni lesen poklicani v službovanje.

Gledališče in glasha.

— **REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA.**

— **DRAMA:**
Sreda, 1. marca: »Hamlet«, B.
Četrtek, 2. marca: »Gardišt«, izven.
Petek, 3. marca: Dramska predstava v opernem gledališču.
Sobota, 4. marca: »Svet«, A.
Nedelja, 5. marca popoldne ob 3.: »Vražja ženka«, izven. — Zvečer ob 8. uri »Hamlet«, izven.
Poned., 6. marca: Zaprt.
Torek, 7. marca: Dramska predstava v opernem gledališču.

— **OPERA:**
Sreda, 1. marca: »Werther«, C.
Četrtek, 2. marca: »Cavalleria rusticana, Plesna legendica«, B.
Petek, 3. marca: »Zlahtni meščane«, E.
Sobota, 4. marca: »Madame Butterfly«, abon. D.
Nedelja, 5. marca: »Faust«, izven.
Poned., 6. marca: Zaprt.
Torek, 7. marca: »Zlahtni meščane«, C.

— **Koncert ge. Pavle Lovšeto** se vrši v ponedeljek 5. marca. Spored: Nedved: Pogled v nedolžno oko, Vilhar: Nezakonska mati, Foerster: Arja Minke iz opere Gorenjski Slavček, Lajovic: Begunka pri zibeli, Kogoj: Gazela, Skrijanc: Vizija, Pomladne noči, Ravnik: V razkošni sreči, Parja: Poslednja noč, Prohazka: Zvezde zarjajo, Dev: Pastirica, Krek: Tam zunaj je sneg, Pavčič: Pred durmi, Mehurčki, Adamič: V Indijo. Sedeži v pisarni Glasbene Matice.

— **Po daljšem prestedku priredi** ga Pavla Lovšetova samostojni koncert v pondeljek, dne 6. marca ob 8. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Koncert se vrši kot III. koncert iz cikla jubilejnih koncertov Glasbene Matice. — Ga. Pavla Lovšetova je danes najboljša interpretinja slovenske pesmi in je kot taka znana po vsej Jugoslaviji. V zadnjem času je priredila več koncertov v Sarajevu in ravno danes poje tudi v Zagrebu, kamor so jo povabili s posebnim namenom, da izvaja naše najlepše moderne samospeve. Vsa kritika ji prizna prvo mesto med koncertnimi pevskami Jugoslavije. Slovenci smo upravičeno ponosni na našo umetnico, saj je gospa danes tudi ena najodličnejših moči naše opere, ki s posebno ljubeznijo in z gledano natančnostjo nastudira vse, tudi največje partije. Na ta koncert opozarjamo naše občinstvo.

— **Romanovski-Kogoj** prireditva v nedeljo 5. marca ob 11. uri dopoldne v Filharmonični dvorani matinejo, na kateri se bodo izvajali v prvem delu samospevi starejših naših komponistov: Maška, Fleišmana i. dr. Naše občinstvo do sedaj še ni imelo prilike slišati teh skladb, ki se odlikujejo po svoji preprosti melodiki, a so srčno občutene, zato smo prav radovedni, kako jih bo sprejelo. Bajé misli Marij Kogoj v uvodu govorit o razvoju slovenskih samospevov. To namerno toplo pozdravljamo.

— **Pevke in pevci »Ljubljanskega Zvona«** v sredo ob polnohni zvečer mešani zbor. Vsi brez izjeme in točno!

Književnost in umetnost.

— **Ivan Cankar: Moje življenje.** Nastila in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani 1920. (»Narodna knjižnica«, snop. 13.—15.) »Vsebinsko je knjižica značilnejša kot marsikoli drugo Cankarjevo delo — tako sodi kritik France Koblar v Dom in Svetu 1920, str. 139. — »uvod v njegova dela je, ker čisto odpre na široko vrata v njegovo notranjost, obenem pa dokazuje, da zunanje življenje za umetnika pravzaprav ni. Več kot gotovo je, da Cankar svojega »življenja« ne bi bil nadaljeval, kljub temu, da to v XIV. poglavju objljuje. »Novelist ne more pisati o svojem življenju. Če je kaj prida, je vsaka novela kos njega samega,« pravi

— **nam v sadnjem poglavju.** Teli štiri najst fragmentarnih poglavij je štiri-najst sičic, in čim bolj proti koncu gredo, tem bolj nadevajo novelistično obličje — in nadaljnjim novelicam bi bilo treba vzeti samo naslov in nadaljevati poglavja — knjižica bi imela isto lice. To ni »Dichtung und Wahrheit«, temveč pesnitve, katere osnovna struna je najbližja srcu — njegova mati in dom — ogrodje, ki je vtelesilo Cankarja človeka in povzročilo zgodnje socialno probujenje. Tu že dobiva Cankarjev obraz poteze Petra Novljana in nazore hlapca Jerneja, tu vidimo že prve vzroke hrepenenja po Lepi Vidi. Ključ v nerazdeleživo bistvo Cankarjevo so ti odstavi... Kot človek prezgodaj prebujen, kot umetnik zgodaj dozorel, to je tisti vzrok, ki daje danes toliko opraviti tistim, ki hočejo Cankarjevo osebo imeti pred seboj po svoji misli, tako ali tako. O umetniku »Moje življenje« ne govori, pa ga sam slušiti in luč odod ti šine skozi vsa njegova dela.»

— **Sestanek slovenskih umetnikov** iz Jul. Benečije se bo vršil v prvih dneh meseca marca, bržkone v Stanjelu. Primorski umetniki nameravajo ustanoviti društvo, v katerem bi bili organizirani vsi umetniki vseh panog iz Jul. Benečije (Primorje in zase-donoga dela Kranjske). Namen društva: medsebojno spoznavanje, propaganda slovenske umetnosti, boj proti plaži, trustranje umetnosti proti trustranju podjetnikov, stiki med Jugoslov. umetniškimi društvi itd. — O razvoju bomo poročali.

— **»Novi Rod«,** krasen mladinski list, ki ga izdaja »Zveza učiteljskih društev« v Jul. Benečiji, ima že preko 3500 naročnikov. Sodelujejo najboljši slovenski pisatelji onkraj in tostran meje. V februarški števil. — Zastopani tudi trije slovenski slikarji. — Narodnja za vse leto 12 L, za inozemstvo 15 L. Tiska se v Trstu v tiskarni »Edinost«.

— **Grafična razstava v Zagrebu — prelo-žena.** Vsled nepričakovanih zaprek se je morala III. jugoslovanska grafična razstava v Zagrebu za sedaj odgoditi. Vršila se bo šele v jeseni. Vsi umetniki grafiki so že sedaj naprošeni da zbero do takrat svoje najboljša dela. Kolegji jugoslovanskih grafičkov, Zagreb-Ljubljana.

— **Mednarodne razstave,** ki se nameravajo prirediti to leto v Italiji, se bodo pričele prirediti vsled hude zime v mesecu maju in se jih bo tudi največ vršilo v tem mesecu. Mednarodni razstavniki sementi za knjige v Firenci ter šest umetniških in kulturnih razstav, ki so temu semnju pridružene, (razstava antičnih knjig, ilustraterjev in dekoraterjev, knjig, osobito fotografična izložba, knjigovodska izložba narodne kulture) se bo vršili na vsak način v času od maja do konca julija t. l.

Založba »Zvezne tiskarne«

— **je izdala**
lične razglednice Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z zaročenko Nj. Vis. n. bodočo kraljico Mariolo.
Cena komadu 1.— Din v nadrobni prodaji. Predprodajalci imajo 25% popusta. Naročajo se pri »Zvezni knjižarni«, Ljubljana, Marijin trg 8, proti povzetju ali pa če se pošlje denar v naprej.

Sokolstvo.

— **Sokol I.** pozivlja vse člane(ice), da plačajo v društvenih prostorih na Taboru 20 kron v garancijski sklad za I. jugoslovanski vsesokolski zlet. Istočasno poravnajo člani (ice) mesečno članarino K 6. Urađuje se v torek, četrtek in soboto od 4—7 popoldne. Odbor.

— **Za Zagrebom se Kar**

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Ta šarpa je bila rdeča. Bila je znamenje. Nostradamus jo je dal Mirti, rekoč:

»Upati moramo do zadnjega hipa. Ako te bom videl mahati s to šarpo, bom vedel, da se je posrečilo.«

Prišel je strašni trenutek, ko je začela Mirta z Grevskega trga hrumenje množice okrog kroniškega odra in jo je dosegel glas mrtvaških zvonov! ... S poslednjim iskrico jasnega uma si je govorila:

»V cerkvi je ... Evo maša je končana ... Glej, že je stopil na ulico ... že koraka v smrt! ...«

Zaječala je, kakor bi sama umirala, in zaprla oči ... Tisti hip pa je rekel glas:

»Vse v redu, ljubica: mali je naš! ...«

Pogledala je, kakor bi se ji bledlo v snu ... In videla je Trinquemilla, Strapafarja in Corpodibala, ki so jo ubirali proti Tkalski ulici ... Pred njimi pa je korakal Bauracan! Bauracan s polno vrečo na rami ...

Mirta je zavpila kakor volkulja. Z divjo kretnostjo si je strgala šarpo izza vrata in zdrevila proti Grevskemu trgu, mahaje z rdečim znamenjem rešitve ...

V.

Prvi vladarski ukaz Franca II.

Vrnimo se zdaj v trenutje, ko je Katarina de Madicis, sedeča pri svojem razglednem oknu v sodniški hiši, ukazala hišniku, naj spusti gospoda Notre-damskega predno.

»Zdaj zvem,« je pomislila, »zakaj zahteva blagor mojega Henrija, da prisostvujem obglavljenju ...«

Obrnila se je in zagledala Nostradamusa. Videla ga je tako bledega in razoranega, da je takoj zaslutila čuden in nepričakovan doživljanje. Nostradamus se je postavil tako, da je imel tudi on razgled na kroniški oder in na množico tja do skrajnega konca ploščadi. Govoril je s kraljico; a Katarina je videla, da ne gleda nje! Magove oči so blodile po Grevskem trgu! Govoril je — a glas njegov je bil kakor od zadržanega ihtenja, zdaj trd, zdaj tako šibak, da ga je jedva slišala ...

»Gospa,« je dejal Nostradamus, »bil sem pri Sv. Germanu Auxerreskem. Videl sem smrt velikega profosa. Gospod de Roncherolles si je sredi opravila zasadil bodalo v srce.«

»Ah?« je mirno zagnala kraljica. »Zakaj se je neki ubil? Visti li?«

Vem. Zato, ker je videl, da njegova hči Floriza ljubi obsojenca, ki bo zdajje obglavljen. Priznala je svojo ljubezen v cerkvi na ves glas ter prisegla, da mu hoče slediti v smrt ...

»To je dekle, ki me je prišlo snoči prositi milosti, kaj ji darujem obsojenčevu življenje, če ne pa, naj vsaj dovolim, da sine z njim umre! ...«

»Da, gospa ...«

»Florizal Veste II, da me je hotel moj pokojni kraljevski soprog radi nje zavreči? Kaj ne, ona je tista, ki ste jo spravili v Pierrefonds? Z eno besedo, moja najopasnija tekmovalka?«

»Da, gospa.«

»In se je zaljubila v razbojnika! ... Res vredna sta drug drugega,« je rekla Katarina z glasom, ki je prekipel od maščevalnega zadovoljstva. »Prav prav, le naj se združita v smrti!«

»Gospa,« je dejal Nostradamus, »prišel sem vas prositi, da bi dovolili otrokoma združitev v življenju, ne v smrti. Mnogo mi dolgujete, gospa, in še več mi boste dolgovali v bodočnosti. Moja znanost in moja kri, oboje vam je na razpolago. V plačilo ne zahtevam drugega nego obsojenčevu življenje ...«

»Čemu se zavzemate zanj?« je osuplo vprašala Katarina.

»Moj sin je ...«

V teh Nostradamovih besedah je zvenela cela pesem prošnje in bolesti ... A Katarina je gnevno zmajala z glavo.

Nostradamus je videl to kretinjo in je spoznal nepreklicnost kraljičinega sklepa; spoznal je, da ne misli pogubiti v Beaureversu le znanca nevarne skrivnosti, nego zlasti tudi Florizinega zaročenca! Spoznal je, da hoče Katarina z enim mahom umoriti Royaia in Florizo ...

Nekaj minut sta molčala.

Kdorkoli bi bil medtem poslel v Nostradamovo dušo, bi ga bil moral občudovati. Vzlic neizmerni mučki se je obvladal; toda boj je bil strašen. In ko je hotel zbrati duševne sile ter je iskal magnetičkih moči, s katerimi je drugače umel obračati ljudi po volji, je zavrnil, da mu odpoveduje oboje hkrati: čistost telesa in čistost duha ...

Mrtvaški izprevod je vsem zavil na trg! ...

»Evo jih!« je vzkliknila Katarina z glasom nenasitnega sovraštva.

Obupno ihtenje je zahropilo v Nostradamovem grlu. Napenjal je oči kakor blazen in gledal z vso dušo, z vsem svojim bitjem ... Gledal je, a ne obsojenca, nego daleč tja preko množice ...

»Poizkusite zadnje sredstvo!« si je rekel na glas.

»Carodej je zblaznel! ...« je zamrmrala Katarina.

»Gospa,« je dejal Nostradamus z glasom, ki bi bil omečil trdo skalo, »usmilite se. Rešite mojega sina ...«

Katarina je skomignila z rameni.

»Nočete? ... Prav. Naj bo!«

V tistem hipu se je ves izpremenil. Njegovo obličje je bilo mahoma spet jasno, njegov glas pokojen, malene tih.

»Kaj se godi z njim?« je strme pomislila Katarina.

Z nadčloveškim naporom si je bil nadel Nostradamus krinko popolne brezbrzičnosti in miru. Njegove oči so se smehljale! ...

»Naj bo!« je ponovil. »Rad bi si bil prihranil težko operacijo; ker pa ne gre drugače, jo napravim. Če mi obglavijo sina, ga očivim! Zbudim ga od mrtvih! ...«

Katarina je planila kvišku. Groza in sum sta ji zalila dušo kakor mrzel val.

»Res?« je vzkliknila. »Res bi mogli zbuditi mrtve! ...«

»Saj sem vam pravil, gospa! Ako hočete gledati, izvršim operacijo pred vašimi očmi! ...«

»Da,« je rekla Katarina, brišeč si čelo, ki je bilo pokrito z mrzlimi kapljami, pripovedovali ste mi ... in jaz vam verujem ... Toda omenili ste, da bi potrebovali v tak namen krvi nedolžnega otroka, rojenega iz ljubezni ...«

To je bilo v trenutku, ko se je vzpel obsojenec na oder.

»Prav pomnite!« je dejal Nostradamus.

In sam pri sebi je zaječal:

»Moči nebeske! Moči pekla! Samo pet minut mi dajte še živeti! ...«

Royal Beaurevers je priklenil h kladi ...

»Rekli ste, da za nič na svetu ne bi mogli zaklati otroka ...«

»Tako sem dejal!« je potrdil Nostradamus.

Krvnik je nepremično gledal na okno.

»Bogine!« je zarohnela Katarina. »Videti hočem, ali se vam posreči! ...«

To reči se je sklonila in mahnila z roko! Dala je znamenje krvniku! ... A Nostradamus je vzplamenel. Njegovo čelo, njegove oči, vse njegovo bitje je zažarelo od nadčloveškega veselja ... V daljavi, na koncu irga, je bil zagledal Mirto, ki je divje mahala z rdečo šarpo! ... Preden je utegnla kraljica dovršiti svojo gesto, jo je popadel za roko in kričnil:

»Dom klal, da si vrnem otroka. Žrtev imam: vašega sinka, gospa! ... Malega princa Henrija! ...«

In zrušil se je, kakor bi ga podrla strela. Katarina je zakričala z glasom neizmerno groze. Z vsem životom se sklonila proti krvniku in zatulila kakor blazna:

»Stoj! Ne! Nikar! ... Pomiloščen je! ...«

In sekira, ki jo je krvnik že zavilhtil, se je ustavila tik nad obsojenčevim tilnikom!

Donebesen vrisk je zaoril iz množice, ki je poskakovala od radosti in pozdravljala Katarino z navdušenimi vzkliki:

»Kraljica ga pomilošča! ... Živela kraljica! ... Urá! ... Slava kraljici Katarini! ...«

Drobiž.

* Dobra lupčija. V tržaški okolici pri Sv. Jakobu na hrību je gostilna, katero vodi gostilničar Vincencij Werk. V to gostilno je stopil pred nekaj dnevi neznanec, ki je bil oblečen — kakor je pri takih osebnostih naveda — kot kak knez. »To vino ni posebno dobro,« je začel neznanec napejlevati pogovor z gostilničarjem, da bi ga prej spravil na lim, Krémar mu je odgovoril, da ni lastnik gostilne in zato tudi ne nabavlja vina. Pršlo je tudi do pogovora, v katerem je »pršal neznanec gostilničarja, če bi bil zadovoljen, da bi oboje prišla kje drugje na svojo roko gostilno. Gostilničar je bil s to kupčijo zadovoljen. »Toda,« je rekel neznanec, »saj pride druga točka na vrsto, namreč denar, s katerim si bova pripomogla, da postaneva gospoda.« Tudi ta točka je bila rešena: krémar je izročil neznanec — kakor mu je rekel — 409 lir za obrtno dovoljenje in 300 lir za njega (neznanca). Minut je nekaj časa, a neznanec, ki je obljubil, da bo preskrbel čim prej obrtno dovoljenje, ni bilo na izpregled. Krémarju se ta stvar ni zdelo sumljiva. Slednjič je pa Werk izprevidel, da ga je neznanec pošteno potegnul. To mu je namreč zaupno povedal njegov t-ovar Anton Fortuna, vodja gostilne v ulici Pozza št. 5, katerega je neznanec tudi potegnul za 726 lir. Oba opehčenca sta naznanila »kupčiji« policiji.

* Vzoren red v londonskih gledališčih. Ravnatelji londonskih gledališčih so izdali strogo naredbo, da ne sme nikdo stopiti v gledališčno dvorano, ako se je predstava že začela. Tej naredbi se morajo ukloniti, ne le najuglednejši ljudje, nego sam kraljevski par. Gledališčnemu osobju je ukazano, da izvede to naredbo točno, sicer bo za najmanjši prestopok odpuščeno iz službe.

* Odsotnost, ki stane 11.100 lir. Gospa Avgusta Reiss, stanujoča v ulici Gimnastica št. 21 v Trstu, je pustila za hip svoje stanovanje brez nadzorstva. To ugodno priliko so uporabili neznani tatovi in odprli s ponarejenimi ključi stanovanje, iz katerega so pobrali, 1100 lir v denariju in hranilno knjizico za 10.000 lir. Policija je ukrenila potrebne korake, da ne bodo mogli tatovi dvigniti iz hranilnice omenjeno svoto.

Pred ogledalom

more vsakdo vsak dan opazati kako vse lepše in mlajše izgleda, ako uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova »Elsa« pomada za lice, Fellerova »Elsa« Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 52 kron), Fellerovo »Elsa-liljno mlečno milo, najboljšo »milo lepote« 4 kosi poštnine prosto 98 kron, Evgen-V. Feller, Stubica donja, Elsa-trg št. 357 Hrvatsko. pom.

Proda se:

PES, VOLČJE PASME

5 mesecev star. 57 cm visok, črnostve dlake, dostopen za dresuro. Cena po dogovoru. Alojz Zabkar, voznik pri premogovniku, Hrastnik.

VEČ INSTRUMENTOV

po jako ugodni cen! (klarinete, lovski rog, lovski rog za bas itd.). Godba v Domžalah. Istotam tudi na ogled.

POSESTVO

30 minut nad Rimskimi toplicami, približno 45 johov obširno, z popolnoma dobrim in obširnimi gospodarskim poslojem, z obširnimi živalskim kakor svinjskim hlevom ozidoma kozolcem in kletjo in z zelo dobrimi sadnim vrtnom. Redi se lahko 8 do 9 goved. Njive in travniki v zelo dobrem stanju in tikoma ob gospodarskem posloju. Cena 220.000 K (55.000 Din.) Natučneše podatke daje g. Fr. Krenh, gostilna »Stara Postca«, Rimske Toplice.

Velenesestvo 150 oralov, večinoma travnikov velja tri milijone kron.

Posestvo 26 oralov njiv, travnikov, gozda in vinograd z lepo hišo potem posestvo z 34 or. kakor 201 in 16 oralov Gostilniško posestvo z 22 oralov in sicer travnik, njive in gozd 1.200.000 K pri Mariboru.

Trgovske, stanovske hiše, vile z vrtni, hotel s kavarno preda pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3. 347

PRISTNI LJUTOMERČAN

novi vino, večjo množino, domač pridelek na razpolago. Na željo vzorci. Naslov v upravnistvu lista. 350

Kupi se:

STEKLENICE ZA SIFON IN POKALICE

že rabljene, vendar kompletne. Naslov v upravi lista. 333

SUHO BUKOVO OGLJE IN BUKOVA DRVA

v gozdu ali stoteč bukovo gozd se kuni ob proci Ljubljana-Celle. Ponudbe na poštni predal 103, Ljubljana. 342

Službe:

KNJIGOVODJA

z večletno prakso, bilancist 1886 službe pri večjem podjetju. Ponudbe pod »Agilencu na upravnistvo. 321

SPRETNI LESNI STUGARJI

nadalje več strokovnih delavcev za upognjeno pohištvo, brusarjev, krvačev, aparatistov in mizarjev se sprejmejo v trajno delo v tovarni upognjenega pohištva Remeslni Co. na Duplici pri Kamniku. Zglasijo naj se le najboljši moči z dobrimi spričevali, treznega in zanesljivega značaja. 349

VOZNIKA

h konjem, zanesljivega in neoženjenega sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. J. Božič, Ljubljana, Čopova ul. 16. 348

SAMOSTOJNEGA V VINSKI STROKI

Izvežbanega poštnika za Slovenijo se 1886. Naslov v upravi lista. 341

IZKUŠEN STROJNIK

Izkušen strojni željavnar, priden in dober delavec. Želi spremljati mesto. Cenjene ponudbe prosim pod »Strojnik 346« na upravnistvo »Jugoslavije«. 346

KROJAŠKEGA POMOČNIKA

za velike kose, izurjenega, 1886 za takoj Joško Sušnik, Sv. Petra nasip 15. 343

Za prevažanje premoga se kupi dobro ohranjen 3 do 5-tonski

TOVORNI AUTO

Ponudbe z navedbo znamke in cene pod »Auto« Ljubljana, poštni predal št. 74.

Kupimo sesalko

za 8 do 10 litr. na minuto ter dvigalo (Krahnwinde) z dvojno prestavo.

Ponudbe na upravnistvo Jugoslavije pod »Rudnik«.

Ovratnike, zaplestnice, svajce, batist-bluze, kakor druge pralne oblake, nove in svetilna tovarna

J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče: Šelenburgova ulica št. 4. Podružnice: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Kostanjevles

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi J. Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ulica 1.1. Posredovalci se dobro plačajo.

Knjiga s slikami za zabavo in pouk našim malim

MOJ ZVERINJAK

izvod 20 K v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

MOJI LJUBČKI

živalske slike za naše malčke, na trdem kartonu. Cena 8 dinarjev. V Zvezni knjigarni Ljubljana, Marijin trg št. 8.

VIZITKE, KUVERTE in PISEMSKI PAPIR S FIRMO, TABELE, PROSPEKTE, LE-TAKE, LEPAKE in vsakovrstne druge tiskovine izvršuje lično in poceni

ZVEZNA TISKARNA LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA 1.

Naročila sprejema tudi uprava »Jugoslavije« in njene podružnice v Celju, Mariboru in Ptuj.

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani

Marijin trg št. 8, ob Ljubljani.

Podružnica v Murski Soboti.

obestuje hranilne vloge in vlogo na tekoči račun po Ustanovljen septembra 1919. Promet v lansk. I. nad 128.000.000 K.

4¹/₂ | 0 | 0

čistih brez odbitka rentnega davka.

Neposredno pod državnim nadzorstvom.